

Algforskarsommar 2023, rapport 1, vecka 12

Är det verkligen läge att starta medborgarprojektet Algforskarsommar redan nu? Helt klart finns det inte några vårkänslor, än mindre sommarkänslor, under en promenad längs stranden på Räfsnäs, Rådmansö norr om Stockholm. Men skillnaderna är stora utmed vår långa och varierade kust från Västerhavet via Egentliga Östersjön och in i Bottenhavet.

När jag var på västkusten nära Strömstad i slutet av februari sken solen nästan hela veckan och vattenståndet var riktigt lågt. Det innebär att blåstången periodvis ligger torrlagd och både får mycket ljus men också utsätts högre temperaturer uppe i luften, även om vattnet fortfarande är kallt.

På bilden syns en tångplanta med stora förökningstoppar som ligger på sanden och värms. En liten trubbig strandsnäcka, *Littorina obtusata* är ute och kryper på tången. Så redan i slutet av februari, för en månad sedan, hade utvecklingen av förökningstopparna kommit mycket längre på Västkusten än i Östersjön! Tog med några förökningstoppar hem och gjorde ett par tunna snitt. De var inte mogna ännu, men något som skulle kunna vara början till anlag av oogon, dvs lite små mörkare olivgröna klumpar inne i förökningstoppen, syntes tydligt.

Så det är helt klart att det är dags att starta Algforskarsommar extra tidigt för att få tydliga resultat på när blåstången blir mogen utmed olika delar av vår långa kust.

I år började vecka 12 med vårdagjämning den 20 mars, nymåne den 21 mars och avslutade med att vi gick över till sommartid. Passade på att tjuvstarta uppgiften "Blåstång i fullmånens sken – När startar blåstångens förökning hos dig i år?" hemma vid min brygga i Räfsnäs denna soliga dag på Rådmansö i Norrtälje.

På botten ligger lös trådslick som övervintrat och i strandkanten guppar några lösa blåstångsplantor.

Vattentemperaturen var bara 2,4 grader. Tur att det gick att hitta några lösa tångplantor så jag slapp ta på mig vadarbyxor för att hämta material att undersöka. När jag tittade noga så fanns det förökningstoppar på de flesta plantorna. Kollade storleken genom att mäta med linjal, de största var ca 8 mm långa x 6 mm breda och 1 mm tjocka. Jämfört med blåstången från västkusten har de inte startat tillväxten ännu.

Beskrivning av uppgiften

Uppgiften att undersöka och följa mognadsprocessen av blåstång startar vecka 14. Hittills har ett antal Naturum som ligger utmed Östersjöns kust lovat att delta; Marint Kunskapscenter i Malmö, Vattenriket i Kristianstad, naturrum Trollskogen på Öland och naturum i Västervik och Stendörren i Tystberg. Dessutom kommer flera engagerade personer som deltagit i förra årets Algforskarsommar också att bidra med data för att undersöka om blåstångens förökning sker tidigare numera när våren kommer tidigare både på land och i vattnet.

Nu letar vi efter fler algentusiaster som kan tänka sig att doppa handen i kallt vatten, plocka upp några grenar med förökningstoppar, snitta och bedöma hur mogen tången är och samtidigt mäta vattentemperaturen. Det vi önskar oss är att du kan komma tillbaka till samma plats vid flera olika tillfällen. Helst var 14e dag tills tången är mogen hos dig. I Öresund kanske undersökningen redan är klar i början på maj men i Bottenhavet först i början av juli. Men alla mätningar är till hjälp även om det bara blir vid ett eller ett par tillfällen. Så tveka inte att vara med i årets Algforskarsommar!

Beskrivning av uppgiften hittar du på länken i rubriken och där finns även ett dokument med tider för provtagningar. Välj ett datum som fungerar bäst för dig i den markerade veckan. Glöm inte att skicka med foton på tångtoppar och snitt. Allt data skickas via epost till algforskarsommar@su.se.

Vi hoppas att många vill delta och bidra med uppgifter om när blåstången mognar i Östersjön och tackar på förhand!
Lena och Ellen.